

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.
Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.

Nyílt tér: soronként 20 fill.

Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő
Kéziratokat nem adunk vissza.

Post festa.

A nagy és emlékezetes ünnepély, a főispáni beiktatás lezajlott. Gyönyörű megnyilatkozása volt ez azon szeretetnek, ami a fogarasiak szívében él az új főispán iránt. Visszatekintve az elmúlt ünnepélyre, az ott elhangzott, őszinte lelkesedésnek látszó nagy frázisokkal és dicsőítő magasztalásokkal telített beszédekre, szomorú sejtélem kél szívünkben. T. i. az, hogy az ott elhangzott frázisokat, szóvirágokat meg ne cáfolja az idő! No de hiszen az majd kiviláglik! Hiszen találóan és helyesen mondotta főispánunk székfoglaló beszédében, hogy nem csak a szájon, de a szívben kell lennie az érzésnek, nem csak mondanunk kell, hogy a magyar haza hű fia vagyunk, hanem éreznünk és tennünk is úgy kell. Sajnos, egyesek eddig hangoztatott elveivel merőben ellentétes szavakat hallottunk ott elhangzani és féltő, hogy a tettek nem az aug. 26-án elhangzott szép ígéretek, hanem az e szavak alatt titokban elgondolt régi elvek szerint

nyilatkoznak majd meg. No de ne legyünk rossz próféták, ne zavarjuk meg főispánunk nagynevű édes atyja által is oly igen óhajtott és hangoztatott harmóniát, hanem azon legyünk, hogy a szép ígéretek apródonként beváltva, előrehaladást, áldást, boldogulást teremtsünk ez eddig oly igen elhagyatott árvavármegyében.

A megyei főbb tisztikart, mely tudvalevőleg oly lelkiismeretes és pontos, hogy kifogást bennök még a rosszakarattal sem találhat, — máris kinosan érintette egy tendenciózus hirecske, mely a „Brassói Lapok“-ban jelent meg és amely alul, szemmel láthatólag kilátszik a lóláb. Ez a hirecske bizonyos önző célokat akar szolgálni és írója azt hiszi, hogy céljához, — mely nem egyéb mint a megyei főjegyzői állás érdekének nélkül való elnyerése — közelebb jut, ha ilyen neveléses állításokat bocsát világra.

A tréfás hirecske azt a lehetetlen állítást kockáztatja meg, hogy a fogarasi vármegyei tisztikarban nincs a megyei

főjegyzői állásra alkalmas férfi, mivel oda olyan ember kell, „aki sokat utazgat“, lévén Fogarasmegye nagy kiterjedésű, ismernie kell az egész vidéket a főjegyzőnek. Ezen neveléses állítás ellenére felhozhatjuk élő példaként épen magát, szeretett főispánunkat, aki épen-séggel nem utazgatott sokat Fogaraszvármegye területén állása elfoglalása előtt, mégis példás és kiváló munkásságot fejtett ki a főjegyzői állásban, még pedig oly páratlan szorgalommal, hogy tisztviselő társai is bámulták.

Az is bizonyára ismeretlen dolog a hirecske öncélokot szolgáló írója előtt, hogy a vármegyei tisztikar számbavehető része mielőtt a központba került volna, a megye különböző pontjain hosszasan szolgált és így épen olyan jól ismeri a vármegye területét, mintha folyton utazgatna. Különben, ha a folytonos utazgatás kvalifikál a főjegyzői állásra, akkor legjobb lenne egy kereskedelmi utazót, vagy politikai vigéct oda tenni, az utazik eleget.

TÁRCA.

ÜZENET.

Röpüljétek vihar szárnyakon
Egekben uszó bárány-fellegek,
Röpüljétek . . . vigyetek édes
Üzenetet: a lelkeim-lelkének.

Mikor még alszik mosolyogva
Aranyparókás ifju reggelen;
Hivjátok az álmok királyát
Bekacsintván az ablak üvegén.

Mondjátok; andalító mézét
Csókolgassa az ajkára tovább
És ringatván bűvös hajóján
Sugja meg, mit szívem tudatni vágy.

Sugja meg, hogy boldog vagyok, mert
Habár üldözni nem szünik sorsom . . .
Megtanít hinni, remélni,
Hogy nekem is lesz egykor nagy napom.

Feljön egyszer özüstpört hintve
Számomra is a földet szegző nap,
Mikor testet ölteni látom . . .
Édes reményim, ábrándjaimat.

Sugja meg, hogy minden kis időt
Éjjel-nappal csak neki szentelek;
Vele küzködöm álmaimban,
Árnyképe nappal körülöttem leng,

Mondjátok, még végül tudassa:
Jobb' szeretem, mint saját szívem;
Azt is kitépném záraiból,
Ha más hurokat pengetne nekem.

Herceg Albert.

A kakaslábon forgó vár.

— Elbeszélés. —
Írta: Halmy Gyula.
Folytatás és vége.

Árpádról sokáig semmi hírt sem hallott. De egyszer mégis a lapokból olvasta, hogy képviselőnek választották meg. Azután az volt egyedüli lelki gyönyörűsége, ha olvashatta azokat a lelkesült, magas szárnyalású, eszme-gazdag beszédeket, melyeket Árpád az országházban és azon kívül tartott. Ah! ez a valódi férfi, aki hatalmas hangon odadörgi a kapkodóknak az igazságot, — aki biztos kézzel mutat rá azokra az eszközökre, amelyek egy nemzetet a boldogulás útjára fogják vezetni, — aki szent lelkesedéssel kezdeményez, buzdít, tanácsol, — akit mindenütt ott lehet látni, ahol a szenvedők könnyeit letörölni kell.

László gróf pedig évekig tartó tehetetlenségének ideje alatt annyira hozzászokott leánya önfeláldozó gondosságához, hogy Ilonán kívül másnak a kezéből sem ételt, sem italt el nem fogadott. Iparkodott is őt ezért szeretetének jeleivel elhalmazni, de bármit tőn is, Ilona részéről csak egyszerű köszönő szavakat kaphatott szomorú, bánatos

mosoly kíséretében, ami annyira emlékeztetett őt meghalt felesége tekintetének néma vádjaira. László gróf darabos, kemény szíve néha mintha lelkiismereti furdalásokat érzett volna, amidőn szemlélnie kellett, hogy az évek multával mint hervad a gyönyörű leány...

... Öt-hat év múltán Bártfa-fürdő közönsége érdekes történetet kezdett rebesgetni. . . Bártfát ez időben boldogult, dicső emlékezetű Felséges Nagyasszonyunk, Erzsébet királyné is látogatásával tüntette ki.

A Felséges Asszony, — így szóltak a hírek, — kora reggel nagyobb sétát szeretett tenni és ilyenkor többször föltűnt neki egy megtört, béna öreg, akit tolókcója mellett mindig egy halovány, szép leány kísért. Tudakozódására aztán megtudta környezetétől nemcsak a rokonszenves pár nevét, hanem a halovány leány szív-történetét is, melyről a könnyen repülő monde-mondák útján a legmagasabb körökben is tudomással bírtak és amely történet szerint a halovány leányt a nagyravágyó családi politika tartja távol szerelmestől.

És az arany-szívű Felséges Asszony, aki maga is egész életét a szív világában élve tölté el, részvételt tudott lenni a halovány leány megindító sorsa iránt.

Az udvari monde-mondákban járatos hölgyek és urak még azt is beszélték abban az időben, hogy a Felséges Asszony egy

De hagyjuk a tréfát. Az ünnep után, a hétköznapokon komoly és nehéz munka vár mindenkire. Agilis főispánunk első ténykedésével megmutatta, hogy minő enerzsia és kötelességérzet lakik benne. A legkevésbé igénybevett embert is kifárasztotta a hétfői nap, a délutánba nyúló közgyűlés és a tisztelgések hosszú sora, no meg a hosszú bankett a maga lármás zajával, ételével, italával, temérdek toasztjával, kedden a privát emberek javában pihentek s nem egynek fordult meg agyában az a gondolat, hogy a tegnap holtrafáradt főispán ma végre kipihenheti magát, — ő pedig már dél előtt frissen és jókedvűen megjelent hivatalában, hogy dolgai után nézzen.

Bizony a legjobb reményekkel lehetünk ilyen erélyes és ügybuzgó vezető mellett. Valljuk meg, reánk is fér már, hogy a jog, törvény és igazság hármasszálját lobogtató férfiú álljon Fogaras élére és azt gyakorolni is fogja.

Széll Kálmán és Széll Ignác utóda a hétköznapokon is helyt áll. Kezébe véve kormánypalcáját a *jog paizsát maga fölött tartva, a törvényre, az ő bibliájára támaszkodva osztogatja az igazságot!* Azért tehát bátran és csüggedés nélkül álljon a dologhoz mindenki, az új rendszer alatt nem lesz hiábavaló a becsületes munka. Elismerés és méltánylás fogja követni azt

Halmi Gyula.

Drágaság, takarékoság.

Fogaras, 1907. augusztus 31-én

Folytonosan panaszkodunk, hogy minden drága. Drága a hus, a liszt, a zöldségféle, a lakás, a ruha, a cipő s az életnek és a háztartásnak megannyi része, szükséglete.

országgyűlési képviselőt, aki valamelyik államtitkári állásra is kombinációban volt és aki miatt a halovány leánynak szenvednie kellett, — Bártfára hivatott. Ott aztán a fenyesben találkozót eszközölt ki és a megtört, béna öregnek a délceg képviselőre mutatva ezt mondta:

„Őn hires, ősi családjának csak egyik utódja, de ez a totterős férfi családjának őse leendő!”

Azután pedig a két szerelmes kezét egymásba téve, hirtelen eltűnt a hálálkodók elől a Felséges Órangyalnak királynői alakja, mely a magyar szivekbe, mint a jótekonyság, a valódi nőiség nemtője, oly kitörülhetlenül bevészte magát.

Voltak, akik azt beszélték, hogy a megtört, béna öreget ezután még egy napig lehetett Bártfán látni, amint toló-kocsijában sétát tett, hanem most már ketten mentek az oldala mellett: egy rózsaszínű leány és a délceg képviselő. . . .

. . . . Bármennyire hitelt adjunk is a fürdői mende-mondáknak, annyi bizonyos, hogy azalatt, míg e hírek Bártfán és az egész országban keringtek: egy szép délután hárman ültek az Eszterágh-kastély parkjában a megboldogult grófnő sírja körül, kol épen most helyezték el az egyidő óta rohamosan

Sőt az ember mintha olyan valamit érezne, hogy lesz ez másképpen is, azaz, hogy még rosszabbul. Nem élünk normális viszonyokat, tehát nem is élhetünk normális viszonyok között. Még jó szerencse, hogy a kávéházak kénytelenek voltak visszatérni a régi árakra, mert mi lett volna a szenvedő emberiség egy nagy tömegéből, mely a feketekávéját nem hagyja, de a nagyobb árat meg nem adja!

Azonban a legtöbb élelmiszer s beszerzés olyan, amelyet a modern ember ép úgy nem nélkülözhet, mint az ókor embere. Szüksége van a legszerényebb alkalmazottnak is a tápláló húsra s a legkisebb napi-díjas, vagy irnok se takaródzhatnak ma már fügefalevéllel.

Pedig a hus rossz és drága, a jóból kevesebb is több volna, a ruházati cikkek, kivált a fehéreneműfélék egyre hozzáférhetlenebbek lesznek a kis jövedelműek számára, a lakások árai már ma is, az adó, aszfalt és más terhek miatt, a fővárosi lakások bérével versenyeznek. Az Olt-utcában pl. egy udvari lakásért, amely faház a amellettt úgy van építve akár egy fás-istálló 300—400 kor-t kér a háziur s aki esetleg abba bele megy lakni, hát ott veszi meg az isten hidege, mert azt befűteni sohasem képes.

Az általános drágaság ellen, mely még egyre emelkedni fog, hiszen a nemzetközi és belső politikai helyzet és gazdasági helyzet állandóan válságos, vihar-felhőkkel terhes, nagyon jó fegyvernek bizonyult a szövetkezés, bár tényleg egyes ágait a gazdasági életnek érzékenyen érintette. De minden tenyezőnek joga van az önvédelemre, érdekeinek a szerinte legelőszzerűbb s legbiztosabb szolgálatára, súlyos bajainak orvoslására. Am még maguk a szövetkezetek is küzdeni kénytelenek a létért, mert a hallatlan drágaság miatt nem nyújthatják tagjaiknak azokat a kedvezéseket, melyeket tőle, az alakulás idején, optimista hittel reméltek.

Csak egy nagy hatalom van a drágaság ellen, mely győzelmesen megbirkózik vele: a takarékoság!

gyógyuló gróf által emeltetett, órangyalt ábrázoló új siremléket, — hárman ültek ott: Eszterágh László gróf, pusztai Magyary Árpád országos képviselő és államtitkár és ifju neje, Eszterágh Ilona grófnő.

— Igen, kedves Árpád! — folytatá a gróf előbb megkezdett beszédét — Én imádott Urnök, Erzsébet királyné emlékére, árván maradt, szegény tanulók kiképzésétése céljából százezer forintos alapítványt teszek. Kérem Önt, intőzze el ezt az ügyet a minisztériumban.

Es e szavakra Magyary Árpádnak, a szegény pusztai tanító hatalmas fiának, a későbbi miniszternek a felesége odaborult az édes apja kabaléjára és örömkönyveket hullatva azt mondta:

— Látod apuskám, látod. Amikor gyermek voltam, ábrándos leányka, semmi kincsért sem tudtad volna a kakaslábon forgó várat megvenni nekem és most egyetlen szavaddal is megszerzed azt — nekünk!

— Ah igen! — mosolygott a jó öreg ur, — Ez a ti szép ábrándotok, ez a kakaslábon forgó vár nem egyéb, mint . . .

— A kölcsönös szeretet, a boldog családi élet! — egészíté ki Árpád a jó öreg szavait.

A családi háztartásnak az a rendje, mely minden körülmények között számol a jövedelemmel, a legszükségesebb kiadással s fölösleges dologra nem költ. Ha valaki többet költ ruházatra, vendégszolgálatra, dohányfüstre, vagy éppen a teljesen szükségtelen italra, mint amennyit az arány a nélkülözhetetlen beszerzésekhez menenged, akkor a drágaság tragikus helyzeteket teremt, akkor a család tisztességes módon egzisztálni nem képes, akkor beáll a krah, a csőd!

Amily arányban nő a drágaság, olyan arányban kell leszállítania az embereknek az igényeket s mellőzni minden olyan normális viszonyok közt méltányolható kívánságot, mely nem elsőrendű szükséglet.

Egész társadalmi életünkben, a magyart érteve, hiányzik a nemes, fősvénység nélkül való takarékoság. Ahol a férfi szerencsés és sokat keres, ott az asszony legtöbbször hoppa veszi a szerzeményt s vakon és vakítva léha időtöltésre, káprázatos toalett-re, zsurokra szórja ki a pénzt, holott takarékoskodva magának és gyermekeinek nyugodt jövőt biztosíthatna, a társadalomnak pedig nem egy sebet, kevesebb költséggel, mint amibe egy-egy uzsona, tennisz, vagy kvaterka kerül, gyógyíthatná. No de, ha még a gazdag, vagyonukat könnyebben szerző családok nem ismerik a józan takarékoság erkölcsét, hagyján; ezek feltűnő életmódjukkal legfeljebb bosszantják, bántják a társadalom izlését, de nem sértik komoly érdekeit. Am ha szegény fizetésű hivatalnok, vagy kisebb jövedelmű kereskedő, ügyvéd, orvos, tanár stb. háztartása nem nyugszik szolid alapon s egyre több a költség és pedig a nem nélkülözhetetlen kiadás, mint a bevétel, az ilyen állapot belső és külső tragédiája romlására van az egész társadalomnak.

Ne okozzuk mindenben és mindenkor a viszonyokat s ne tulajdonítsuk minden bajunkat a hallatlan drágaságnak.

Nem ez hallatlan, hanem az a vakság és lelki gyöngeség, mely annyi családot jellemel s amely a hiúságnak, szereplési és feltűnési viselkedésnek több áldozatot hoz, mint az élet reális, komoly igényeinek.

Éljünk szerényen, takarékosan, disz nélkül, nagyzási hóbort nélkül, nem utánozni azokat, akik nálunknál többet költhetnek. Akkor még a drágaságot is megszüntethetjük, de mindenesetre gondtalanabul élhetünk. A takarékoság ma, a legnehezebb, de legszebb erények egyike. Jól mondja a költő:

„Földi ember, kevéssel beére,
Vágyait ha kevesebbre méri!”

Arkturusz.

A nyilvánosság.

Fogaras, 1907. aug. 31.

A nyilvánosság nem az a panacea, mely elejét veszi a közélet minden nyavalyájának. Akik ezt a fölfogást vallják, mindenesetre tulbecsülik a nyilvánosság ellenőrző hatását. Ezer példa van rá és manapság is folytonosan tapasztaljuk, hogy tömérdek társadalmi bünt követnek el a nyilvánosság legélesebb világosságában is.

Az erőszak a gyöngeséget nyilvánosan is brutalizálja. A jogtalanság tanuk

előtt is magára ölti a jog köpönyegét. A ravaszság és furfang fényes nappal is kiveti hálóját a jóhiszeműsége és a tapasztalatlanságra.

Nálunk is sok *nebántsvirág*ot takar a lepel, ne említsünk csak mást, mint a perditákat, hetérákat, a szegény, védtelen fehér rabszolgákat. stb.

A nyilvánosság tehát nem az a tökéletes védelem, aminek föl szeretik tüntetni. De az is kétségtelen, hogy ahonnan számüzve van a nyilvánosság, ott százszor jobban terem meg, mind az a kórság, mely a közéletet megmérgezi és a társadalmi élet ereiben mértelyes vérként kering. Az erőszak, mely leverő hatalmának tudatában a nyilvánosság elé is kimerészkedik, a nyilvánosság ellenőrző körén túl véres zsarnokká válik. Amikor a közvélemény szemhatárán kívül tudja magát, a jogtalanság, meg a jogosság látszatának fitogtatásáról is lemondva, egyenesen megfojtja a jogot. A ravaszság és a furfang pedig a sötétségben szinte legyőzhetetlen erejűvé válik. . .

A modern élet a nyilvánosság elvén sarkallik. A magánélet, a családi kör az egyetlen, melynek ablakai nem szolgálnak a nyilvánosság piacára. De a közéletben szereplő férfiak *magánéletébe* is bepillant a nyilvánosság, a sajtó, a *hetedik világ* nagyhatalon ellenőrző szeme.

Az állami élet összes funkciói a nyilvánosság előtt folynak le.

A *közigazgatás* kerekeinek forgását és egymásba való kapcsolódását *mindenki* figyelemmel kísérheti.

A biráskodás polgári és büntető ügyekben egyaránt a nagy nyilvánosság tanuként való jelenléte mellett történik.

A törvényeket a parlamentális államokban nem a világtól hermetikusan elzárt és *csak néhány kiváltságos ember* részére megnyíló konventikulumban hozzák, hanem a nyilvánosság részére korlátlanul hozzáférhető népképviselői testületekben. Amit az állam funkcionáriusai tesznek, arról tudják, hogy semmiképpen sem maradhat titokban. Minden mozdulatukat utóbb ezren is megtudják, minden lépésüknek mindenkitől látható nyomai vannak. És ha az államtól áttérünk kisebb társadalmi tagozatokra, akkor is ugyan az áll! A kinek olyan foglalkozása, vagy hivatása van, melynek folytatása és eredménye másokra is kihatással van, aki a társadalmi szervezetnek tagja, annak életfunkciói is a nyilvánosság szemeláttára mennek végbe.

Hogy manap a családi élet legintimább dolgain kívül majdnem minden a nyilvánosság előtt történik, abban nagy része van a *sajtnak* is. A lapok mindazt, ami a nyilvánosságot érdekli előhozzák és meg is van a haszna, ha *kellő*

időben gyakorolják. A nyilvánosság nem tud hozzájárulni jogtalanságok jóvátételéhez, ha idejében nem értesül róla.

Éppen azért a sajtó csak akkor szolgálja a nyilvánosság elvét, ha azonnal, frissen szerzi meg híreit, úgy, hogy az esemény és annak ellenőrzése nyomon követheti egymást.

Hivatalokban mindig hajlandók arra, hogy a hivatalos titkokra hivatkozva, újságíróknak megtagadják a kért felvilágosítást.

A hivatalos titkot tiszteletben kell tartanunk, különben erre az állami tisztviselők *esküt is tesznek*. De nagyon sok hivatalos dolgot csak fölösleges tulbuzgóság és jóhiszemű tévedés minősíthet hivatalos titoknak. Aztán hány olyan titok van, amely csak az ügykezelés bizonyos stádiumában *titok* és melyet meghatározott időn túl már helytelen dolog a nyilvánosság elől elzárni.

Nyíljék meg tehát a nyilvánosság előtt a hivatalok záros ajtaja és ablaka és értesítsük a nagy nyilvánosságot érdeklő dolgokról a közönséget.

Felkérjük tehát a hivatalfőnököket, hogy a helyi sajtóval, mely a vármegye egyedüli organuma, közöljünk olyan dolgokat, amelyek a közönséget érdeklik s ne legyünk maradiak, vaskalaposok, hanem a modern század, a humanizmus emberei.

H. Gy.

Áll. főgimn. ifjusági mulatság.

Múlt hó 24-én zajlott le a „diákmulatság”, amely régi tradíciójához hűen ezuttal is kitűnően sikerült. A díszes közönség szüntelenig megtöltötte a Páris termét és a sok rövidruhás, fiatal lány, dobogó szívvvel üldögélt helyén, várva a hangverseny kezdetét.

Fél kilenckor zendítette rá a főgimnáziumi zenekar a nyitányt, amelyet előnyös hírnevéhez méltó precízitással és lelkesedéssel játszott el. Zugó taps honorálta a kitűnő zenét.

A második számot a bájos és kedves Gombos Gizike komoly szavalata adta, aki Endrődnyek, a Celli bucsu című szép költeményét oly melegen és érző szívvvel, szép kiejtéssel és kellő hangsúlyozással adta elő, hogy könnyeket csalt a hallgatók szemébe. A kitűnő taps után Lesmann Ella és Essigmann Hermina kisasszonyok művészies zongorajátéka következett, akik a nehéz és valóban sok fáradságot igénylő négykezes darabot a legnagyobb könnyedséggel adták elő. A zajos tapsra egy rövidebb darabmal megújrázták ezt a számot.

A negyedik szám egy szellemes kis francia egyfelvonásos volt, „valami hibája van” címmel. Itt Deutsch Ilonka, Krausz Paula, Farkas Mihály és Licht Lipót excelláltak, mind a négyen a legkiválóbban megfelelő feladatuknak. Deutsch Ilonkánál bájosabb asszonykát, Krausz Paulánál aranyosabb szobacicut almában sem kívánhat meg az ember. Farkas Mihály a férj, Licht Lipót a komikus nagybácsi szerepében nyújtott élvezetet a közönségnek, zugó tapsokat aratva.

Thierfeld Samu zongora játéka következett ezután, mit Thierfeld Móríc hegedűn,

később Thierfeld Nándor dobbal kísért. Valóban művészies élvezetet nyújtott a három testvér remek játéka a közönségnek, elhallgattuk volna szívesen órákig is. A tapshivart — mit arattak — méltán megérdemelték.

Az utolsó szám megint a zenekaré volt, melynek összevágó előadása Albrich zene-tanárt dicséri. A közönség meg volt elégedve, a program kifogástalanul folyt le. A hangverseny után reggelig tartó vig táncmulatság volt, amelyen a következő hölgyek vettek részt:

Beke Dénesné, öz. Furcané, Licht Lipótné, öz. Kraus Vilmosné, Belle Sándorné, Walther Istvánné, Berkó Adolfné, Gürtlinger Jánosné, Kesztenbaum Vilmosné, öz. Kapocsányi Móréné, Fleischer Adolfné, Szeles Józsefné, Kaufmann Ferencné, öz. Benedek Gyuláné, Dr. Benedek Arthurné, Gombos Gyuláné, Szántó N-né, Fleischmann Hermanné, öz. Essigmann N-né, Kovács Pálné, Dr. Schul Albertné, Österreicher Zsigmondné, Schul Henrikné, Deutsch Lipótné, Várnai Sándorné, Lesmann Henrikné, öz. Metian Andrásné, Jánosi Jenőné, Goosch N-né, Höhr Jánosné, Roth Jánosné, Grünfeld Arnoldné és Herschné, Schul Józsefné. — Beke Ilonka, Furca Euzsenia, Licht Fanni, Kraus Iduska, Kraus Paula, Lesmann Ella, Diosi Lili, Deutsch Ilonka, Gombos Gizike, Gombos Mariska, Berkó Paula, Berkó Giza, Kaufmann Irénke, Golberger Paula, Schönberger Erna, Presburger Margitka, Rottler Blanka, Gürtlinger Mária, Limik Lotti, Veinstok Ida, Kesztenbaum Sarolta, Roth Hermin, Tellmann Mici, Walther Hermin, Heneges Anna, Walther Ilonka, Essigmann nővérek, Jánosi N, Benedek Nusika, Höhr Metian Aurora, Várnai növ., Kovács Irma,

Felülfizettek a következők: Dr. Pertia Titus, Dr. Popescu Tivadar, Steinburgi Pildner Viktor 10—10 K, Dr. Lesmann Henrik, Dr. Schul Albert, Österreicher Zsigmond, Schul Henrik, Deutsch Lipót 6—6 K, Rossmán N. 5—50 K, ifj. Novák János, Aladics Emil, Fleissig Gyula, Dr. Micu András, Zankó Emil, Dr. Ludvigh Alfréd, Zakariás Márton, Váró Bénéjámín 5—5 K, Málnási Károly, Dr. Hochmann Nándor 4—4 K, Szentimrei István, Dr. Kaufman György, Rösler N 3—50—3—50 K, Rosenbaum József, Gürtlinger N, Vadráska Vencel, Kovács Pál, Dr. Kelemen Adolf, Pocol N, Dr. Kontesveller N. 2—2 K, Dr. Russu N. 1—50 K, Dr. Hámorszky Oszkár, Kaufmann Ferenc, Krauss Móríc, Schönberger N, Fleischmann Herman, Herschdorfer Izidor, Várnai Sándor, Wazek Adolf 1—1 K, öz. Kapocsányi Móréné, Hirschorn Herman, Neumann N., Paliardi Leo, Béler Zoltán, Hirschorn Frigyes, Pap István, Török Zoltán, Vogel Emánuel, Sorbán Bela, Zsombori Ignác 50—50 fill., Fleissig Arnold 40 fillér.

Bevétel 346 kor. 60 fill. Kiadás 219 kor. 40 fill. Maradt tiszta jövedelem a zászló-alapra 127 kor. 20 fill. Melyért a nagyérdemű közönségnek ezuton mond köszönetet a rendezőség. A fennmaradt 127 K 20 fillér fölösleg, mely a dr. Halász László 10 koronájával együtt 137 kor. 20 fillért tesz ki, a főgimnázium igazgatóságának a zászló-alap javára adatott. Nem mulaszthatjuk el továbbá, hogy a szereplő hölgyeknek és különösen Halmy Gyuláné urnóknak mély köszönetünket nyilvánítsuk. Önagyságaugyanis a fáradságos betanítást a diákság iránti tekintetből magára vállalta és csakis ennek, meg bájos szereplő hölgyeink ügyességének köszönhető a szép siker.

X. Y.

H I R E K.

A cselédekről.

Elcsépett téma az bizonyos, de hogy mennyire aktuális, arról a bosszuságtól elcsigázott háziasszonyaink tehetnek legtöbb tanúságot. Lapunk egyik utóbbi számában adtuk hírül a határozottan megtörtént dolgot, hogy egy egészen falusi, csizmás és katrincás oláhcseléd a rendőrfőnök előtt azt követelte, hogy gazdája ne kiáltsa neki folyton, hogy: „tu Linca“, hanem szólítsa „Domnisioará“-nak, akkor hűséges cselédje lesz, ellenesetben felmond és otthagyja. Ez még nem elég, hanem a 14 koronás bér mellett mosónét, vasalónét követelnek, mert nem jó ám a patakban sujkolni. De meg a sertéshizlalást sem vállalják, a gyermeket sem öltöztetik, a piacon vásárolt kukoricát vagy burgonyát sem hozzák a zsákban haza, inkább fizetnek 20 fillért egy embernek és haza hozzák. Ilyen a mai nagyfizetésű cseléd, akinek az élelmezése is temérdekbe kerül, mert megköveteli a jó és rendes ételt is.

Ha mindezek mellett meggondoljuk, hogy annyira erkölctelenek, olyan csuf, titkos betegségekkel bírnak, hogy veszélyes őket a háznál tartani, — azt hisszük, minden olvasó belátja, hogy ez így nem maradhat tovább és valamit tenni kell. Valamit! De mit? Hiszen aki megtudná a legégetőbb kérdést fejteti, az valóságos áldásos jótéteményt gyakorolna. A viszonyok pedig hovatovább súlyosabbá válnak. Az amerikai, romániai kivándorlások tizedelik a népet, az egészséges, értelmes anyag kivándorol, itthon csak a beteg, vagy a hülye marad és még ez is a legerkölcsteleőbb életet éli, egész éjjel csavarog, nappal álmos és semmi hasznát nem lehet venni.

Vajjon hogyan gondolnák háziasszonyaink e fontos kérdést megoldani? Felvetjük a kérdést és a beérkező feleleteknek készséggel adunk helyet. Lássuk és egyeztessük össze a különböző véleményeket. —ő.

— Személyi hír. Széll Ignác ny. államtitkár nejével és fiával; Pekry Sándor földbirtokos nejével és fiával, — kik a főispáni beiktatás alkalmából főispánunk installációja miatt városunkban időztek, — folyó hó 27-én délután fél öt órakor városunkból eltávoztak.

— Áthelyezés. Lauritsch Károly m. kir. adóhivatali gyakornokot a miniszter jelen minőségében Mezőkövesdre áthelyezte.

— Köszönet. Dr. Halász László ceglédi ügyvéd a múlt hó 24-én lezajlott főgimn. ifjusági mulatság alkalmából 10 korona felülfizetést küldött az ifjusági zászlóra Halmy Gyula főgimn. tanár — mint az estély egyik védnöke — kezeihez, azzal a megjegyzéssel, hogy a lelkes fiatalságnak az ő üdvözlését ezuton tolmácsoljuk. Az összeget ezennel

nyugtázza és köszöni a rendezőség nevében a címzett.

— **Értesítés.** A fogarasi m. kir. állami főgimnáziumban a pótló beiratás az 1907/8. tanévre szeptember hó 2., 3. és 4. napján d. e. 8—12 óráig történik. A beiratásnál a tanuló személyesen a szülő vagy gyám kíséretében tartozik az igazgatóságnál jelentkezni. Az I. osztályba csak az a tanuló vehető fel, aki 9-ik évét már betöltötte s 12 évnél nem idősebb. A felvételnél bemutatandók: a) a keresztlevél, illetőleg hiteles születési bizonyítvány; b) a népiskolai IV. osztályáról, illetőleg a II—VIII. osztályába való felvételkor a megelőző osztályról szóló legalább „elégységes“ iskolai bizonyítvány; c) oltási, 12 éven túl az ujjraoltásról szóló orvosi bizonyítvány. Azok a tanulók, kik a múlt tanévben csak egy tárgyból kaptak „elégtelen“ érdemjegyet, ugyszintén azok is, kik két tárgyból „elégtelen“ érdemjegyük kijavítására főigazgatói engedélyt nyertek, augusztus 30-án d. e. 8 órától tehetnek javító vizsgálatot.

Az igazgatóság.

— **Uj lap Brassóban.** Brassóban *Brassói Ujság* címen közgazdasági és társadalmi hetilap indult meg. A lapot Jekel Károly szerkeszti.

— **Értesítés.** A fogarasi áll. polg. leányiskolában az 1907/8. tanévre a beiratások szeptember 2., 3 és 4-én naponta d. e. 8—12 óráig eszközöltetnek; a javító és felvételi vizsgálatok szeptember 2-án d. u. 2 órától tartatnak. Beiratásra minden tanuló szülője, vagy ennek helyettese kíséretében tartozik megjelenni. *Bemutatandó a keresztlevél, illetve születési bizonyítvány, iskolai és oltási, 12 éves koron túl ujjraoltási bizonyítvány.* Az intézet volt növendékei csak az iskolai bizonyítványt hozzák el. *A felvételi és beiratási díj 3 K 20 fill., melynek befizetésére minden tanuló köteles. Tandíj 10 K, melynek fele a beiratáskor, másik fele február 1-én fizetendő.* Ezenkívül minden tanuló fizet az *utazási alapba 1 K-t. A francia nyelvi oktatásért 10 K fizetendő előleges havi, vagy félévi részletekben.* Szegény sorsu, jó magaviseletű s legalább általános jó osztályzatú növendékek tandíjmentességet nyerhetnek. A tandíj engedését, egy évnél nem régebbi keletű szegénységi, avagy vagyontalansági és iskolai bizonyítvány csatolása mellett, Fogarassvármegye kir. Tanfelügyelőjétől kell kérelmezni; a folyamodványokat a *beiratáskor* az igazgatósághoz kell benyújtani. Fogaras, 1907. augusztus hó 22-én. *Az igazgatóság.*

— **Diszes esküvő.** F. hó 28-án délután 4 órakor esküdött örök hűséget Turcu Lenica, Dr. Turcu János ügyvéd köztisztviselőben álló bájos leánya a gör. keleti templomban Dr. Jenciu Toma ügyvédnek. A templomot diszes közönség töltötte meg, a magyar intelligencia is teljes számban képviselve volt, hogy a kedves, szép menyasszonynak utolsó Istonhözadót mondjanak. A bájos ifju menyasszonyban városunk legszebb és legkedvesebb leányainak egyikét veszítettük el. A magunk részéről is tartós és fellegtelen boldogságot kívánunk az ifju párnak. Esküvő után fényes estebédre gyűlt össze a diszes vendégkoszoru a Mexikóban, hol Róthné kitűnő vacsorával szolgált és ahol vidáman mulattak. Az ifju pár másnap utazott el körülből.

— **Értesítés.** A fogarasi ev. ref. egyházközség fiu- és leányiskolában, — iskolaszéki határozat folytán — az 1907—1908-ik tanévvel az V-ik és VI-ik osztályok is meg-

nyitvatván, az oda, — valamint a többi osztályokba, — való beiratkozások is folyó év szeptember 2-án megkezdetvén, azok, szeptember 6-áig mindenkor délelőtt 9-től déli 12 óráig a bethlen-utcai leányiskolai helyiségben Pápay József igazgató által eszközöltetnek. Tandíj reformátusokért 2 korona, más hitfelekezetűekért 4 korona egy tanévre. Beiratási díj: reformátusokért 70 fillér, más hitfelekezetű tankötelesekért 1 korona 10 fillér egy tanévre. Az iskolai rendes tanítások mindkét nemű iskolában folyó év szeptember 7-én kezdetnek meg. Ezen értesítés azon megjegyzéssel tétetik közzé, hogy ev. ref. egyházközségünk fogarasi illetőségi azon tagjai, kik szegénységöknél fogva gyermekeik tandíjmentességét óhajtják: ez iránti szabályszerű bélyegmentes kérésüket beiratkozás alkalmával az iskola igazgatósághoz beadni el ne mulasszák. Az ev. ref. iskolák előljárósága.

— **A Kolozsvári Orvostanhallgatók Felvilágosító és Intéző Bizottsága.** A kolozsvári orvostanhallgató segítő-egyesülete könnyíteni akarván a pályát választó ifjak nehézségein, egy bizottságot küldött ki, melynek feladata egyrészt az orvosi pályára készülő ifjakat e pálya előnyei és hátrányairól felvilágosítani, másrészt a szeptemberben idejövő és itt tájékozatlan orvostanhallgatókat a helyi lakás, élelmezés és egyetemi viszonyok felől tájékoztatni. Éppen ezért azon ifjak, a kik esetleg orvostanhallgatóknak a kolozsvári egyetemre akarnak jönni és e téren bármely kételyük támad, avagy bármiféle megtudni valójuk van, forduljanak bizalommal a fentnevezett egyesülethez, mely készséggel áll felvilágosításaival a kérdezők rendelkezésére. Ha pedig valaki magának az orvosi pályát választotta, úgy szeptemberben forduljon ismét egyesületünkhöz, mely a nyár folyamán a kiadó és hozzá bejelentett lakásokat megvizsgálta, élelmezésről tudakozódott; úgy, hogy a hozzáfordulónak lakás és élelmezés, továbbá egyetemi viszonyokról előnyös felvilágosítást tud adni. Az egyesület nevében: Gergely Endre, egyesületi elnök. A levelek a Kolozsvári Orvostanhallgatók Felvilágosító és Intéző Bizottságának küldendőik (Kolozsvár, központi egyetem, I. emelet.)

— **A hűtlen.** Ne higgyék olvasóink, hogy valami hűtlen asszonyról van szó, — ezuttal nem! Csak egy papagály az egész, de azt hisszük a kártvallott férfi kevesebb keserűséggel vette volna hírül, ha a feleség lett volna hozzá hűtlen, mint a szép rózsaszínű papagály. Múlt hó 30-án ugyanis a pénteki hetipiacon nagy riadalmat okozott, hogy egy vidáman verklizgető muzsikusknak a szerencsétlenség papagálya egyszerre csak kiterjesztette szárnyait és nagy csipogással a sétatér felé vette útját. Elszállt a hűtlen, hogy nyomát sem lették. Az értéke 60 kor. volt, a szegény embernek egyetlen vagyonát képezte. Közhirre is tette, jutalmat is ígért a megtalálónak, de bizony a hűtlennek nyoma veszett.

— **Keresnek egy arany, gyémánt kövel ékesített karperecet,** mely a főispáni installáció alkalmából tűnt el, de bájos gazdája nem tudja, hogy hol vesztette el. A megtaláló jutalomban részesül.

— **Győrmege felirt a képviselőházhoz a vármegyei pénztárak és számvevőségek, továbbá az alkoholizmus meggátlása tárgyában.** E feliratokat a többi vármegye is megkapták.

— **Színészeink Baróton.** Mint az Erdővidék című lapjárunk írja, Fehér Károly szintársulata 12 előadásra Barótra ment, ahol nagy látogatottságnak örvend a jó szintársulat, amely a legnagyobb ujdonságokat tartja műsorán. A lap kritikusa teljesen megvan elégedve a társulattal, csupán a primadonna: Turi Marcsa már általunk is kifogásolt azon magaviseletét szólja meg, hogy nem az egész közönségnek, de egy-két habituének játszik. Remélhetőleg, mire ide kerülnek, le fog szokni e nem helyes szokásról.

— **Magyar Otthon.** Elsőrangú penzió a város központján. Családok, házaspárok és magános urak részére. Elegánsan berendezett szobák külön bejáratúak, villanyvilágítással. Rézágak, fürdők, lift, kitűnő konyha. Olcsó árak. Főherceg Sándor utca 30. sz. Budapest.

— **Szerencsétlenség az új kórházépületnél.** Freib Ede nagyszombati illetőségű bádogos segéd a mint az újonnan építendő kórháznál dolgozott, a háttétről leesett és oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy azonnal kórházba kellett szállítani. Jelen esetben a gondatlanság az építő vezetőségét terheli, mert az a kellő óvintézkedéseket megtenni elmulasztotta és így annak folytán állott be a szerencsétlenség. Illetékes helyre feljelentés tételre.

— **A vásár.** Fogarason szeptember hó 9 és 10-én a kirakodó országos vásár meglesz tartva, ellenben a baromvásár nem.

— **Inasiskolai beírások.** Az iparos és kereskedő tanonciskolában — az országos vásárra való tekintetből — a beírások szept. 11 12 13-án tartatnak. A felvételi díj a jelentkezés alkalmával az igazgatónál fizetendő.

Igazgató.

— **Nyomozás.** A múlt számunkban közölt okirathamisításnál mind két esetben a nyomozást, kiderítést, a letartóztatást s a tettesek átadását a bíróságnak Nagy Lázár csendőrszervező eszközölte.

— **A Globusz tisztító-kivonat** a legjobb szer mindennemű fém tisztítására, mint arany, ezüst, nikkelt, érc, réz stb. Gyorsan és minden fáradság nélkül idéz elő szép, sokáig tartó fényt. Nincs benne semmi kártékony alkotórész, nem piszkít, mint más tisztítópomádék és minden folyékony tisztítószerrel is sokkal jobb, mert alaposabban tisztít, mint amaz; kiadósabb a használatban és amellyel olcsóbb.

— **Aprenenzió.** Valóban neheztelésünknek adunk kifejezést a fölött, hogy Szombathely megye közigazgatása még csak egy irókkal sem képviseltette magát főispánunk installációja alkalmából, holott a szomszédos hatóságok mind képviselve voltak.

— **A marhajárásról.** Többször foglalkoztunk már ezzel a témával is, de sikertelenül. Ugy tudjuk, hogy ügybuzgó alispánunk: Belle Sándor ki is adta ezt tanulmányozás, illetve kidolgozás végett a vármegyei főállatorvosnak: Mayer Ignácnak s mi tudjuk, hogy a főállatorvos behatóbban is foglalkozott ez ügyvel, de úgy látszik, hogy ismét csak elaludt a dolog s azóta nem is piszkáltuk ezt az ügyet, pedig ez sem utolsó dolog ám. Estőnként a bivalyok, tehének keresztül-kasul járnak a városon át, bizony elítélendő dolog ez, mert ezek marhák vagy akárhogyan nevezzük is őket, nem igen ismernek ám illetet, hanem aszfalt ide, kispert utca oda, ünnepélyesen le-le adják vizitkártyájukat s azzal tovább állnak, de hogyan?

Azt gondolja a nyájas olvasó, hogy csendesen? Dehogy! Nagy port csapnak, bögnök, sőt olykor-olykor meg is riasztanak egy pár járókelőt s ez ellen nincs apelláta! . . . Ha egyszer separtetjük és tisztán tartatjuk, locsoltatjuk az utcákat, akkor a marhákát föltétlenül ki kell parancsoltatnunk a városból s a városon kívül kell behajtatnunk, ha nem lehet, hát kerülő utakon, de semmi esetre sem a város közepén keresztül, hanem valamelyik kevésbé népes és járt mellékutcán. Mert ott volt a főispán installációja alkalmával is éjzaka 11 órakor kaparták, separték, tisztogatták az utcákat s a Ferenc József tér már reggel 7 órakor tele volt különböző citromokkal. Az ünnepélyre végre is csak piszkos, ronda volt mindenütt az utca. És ez így megy nap-nap mellett. Főlkérjük tehát az igen tisztelt érdekelteket, vegyék kezükbe újra ezt a marhajárás ügyet s oldják meg végre véglegesen, hogy ne kelljen rettegve járni az utcákon estefelől, amikor a legkellemesebb a séta és az üdülés porban.

— **Fehér rabszolgák.** Szabó, a nyilvános ház tulajdonosa, nem volt idebaza az elmúlt héten és ezt az alkalmat felhasználta a nála alkalmazott 9 nő és a rendőrségre menekültek, gazdájuk zsarolása és brutalitása ellen orvoslást kérve. Jakócs rendőrfőnök jegyzőkönyvet vett fel az esetről, megvizsgálta az ügyet és megállapította a panaszok jogosultságát. A 9 szegény rabszolgát illetőségi helyére toloncoltatta. A hatalmával visszaélő gazdát pedig megbüntette, még jogtalanul kimért italokért is. Így is van ez helyesen, akármilyen hitvány pária is valaki, mégis csak ember, akit a mai törvényes világban senkinek sem szabad rabszolgává aljasítani.

— **Helyreigazítás.** Lapunk szerdán reggel megjelent rendkívüli számában a főispáni beiktatás ünnepélyének rendezői névsorából, tévedésből kimaradt Jankovich Béla várm. aljegyző neve, aki pedig szüntelen rendkívül sokat tett, fáradt az ünnepély rendezése körül. E tévedést ezennel helyreigazítva konstatáljuk, hogy Jankovich Béla egyik főszereplője volt a rendezésnek és fáradságot nem ismerve segítette elő a sikert. — Továbbá tévedésből diktáltak be, hogy az alsóvisti állomáson Széll József főispánt a gainári lelkész üdvözölte. A tény pedig az, hogy az alsóvisti állomáson főfőtisztelendő Tulbure György, alsóvisti gör. kel. plébános üdvözölte a főispánt rövid de velős beszéddel.

— **Új nevelőintézet vakok részére.** A negyedfél év előtt elhunyt lovag Wechseltmann Ignác egymillió négyszázezer koronát hagyományozott egy vakok tanítóintézetére. Az intézet, mely az alapító és neje nevét viseli, ősszel nyílik meg. Az új intézetbe felvesznek az ország bármely vidékéről való 8—10 éves vakgyermekeket, mégpedig valláskülömbőség nélkül. A növendékek az intézetben teljesen díjtalanul nyernek ellátást és oktatást, sőt ruházatot is és hozzáfartozóiknak csak fehérműről kell gondoskodni. A kinek tehát vak gyermeke van és azt az intézetbe fel akarja vétetni, folyamodjon a „lovag Wechseltmann Ignác és neje Neuschloss Zsófia vakok tanítóintézeté” bizottságához (Budapest, VII., Sip-utca 12. sz.). A folyamodványhoz születési-, orvosi- és himlőoltási bizonyítványt kell mellékelni és szeptember hó 20-áig beküldeni.

— **A magyarországi hadtestek gyakorlatai.** Ezen a héten kezdődtek meg a Magyar-

országon állomásozó hadtestek csapatgyakorlatai, amivel az ideai katonai kiképzések véget érnek. A hadügyminisztérium által megállapított program szerint a budapesti 4-ik hadtest gyakorlatai augusztus hó 24-től szeptember 11-ig, a pozsonyi 5-ik hadtesté augusztus 26-tól szeptember 7-ig, a kassai 6-ik hadtesté augusztus 27-től szept. 7-ig, a temesvári 7-ik hadtesté aug. 32-től szept. 18-ig, a nagyszombati 12-ik hadtesté aug. 23-tól szept. 7-ig és a zágrábi 13-ik hadtest gyakorlatai szept. 2-től 18-ig tartanak.

— **Az amerikai kivándorlás.** Alig néhány napja örvendetes hír gyanánt közöltük az amerikai kivándorlás csökkenését. Sajdos, az öröm csak rövid ideig tartott, mert a ma érkezett jelentés ismét rohamos emelkedést mutat. Az elmúlt héten ugyanis 2655 magyarországi bevándorló érkezett a new-yorki kikötőbe és ezek közt 460 magyar, 1238 tót, 290 ruthén, 442 német és 218 román volt.

— **Hivatalos rendelet rigmusokban.** Egyik nagyváradi lapjárunk hasábjain olvassuk ezt a jóízű dolgot: Hosszapályi, biharmegyei község érdemes előljárósa a törvényes tüzvések elkerülése végett, szigorú rendeletet bocsájtott ki, mely szerint a faluban tilos a dohányzás. Ezt a drákói szigorral konstruált rendeletet a következő rigmusos plakát hirdeti:

Hivatalos hirdetmény.

Hosszapályiban hirdettetik,

Hogy a pipa tiltatik.

Aki rajta kaptik,

Öt forintra büntettetik!

A legérdekesebb az egész dologban az, hogy ezt a rigmusos rendeletet a vármegye alispánja is jóváhagyta.

— **Családi dráma Galaccon.** Bukarestből írják: Megrendítő családi dráma történt a napokban, amely széles körben nagy részvétet keltett. Az eset részletei a következők: A galaci katonai kórházban nemrégiben öngyilkossá lett egy Angelovici Traian nevű fiatal katona, mert nem tudta elviselni föllebbvalója zsarnokságát. A szerencsétlen öngyilkost el is temették, anélkül, hogy édes atyja aki Galaccon vámhivatalnok, tudott volna gyászos haláláról. A család ugyanis attól félt, ha az apa tud a szomorú esetről, az reá nézve is végzetessé válhatik, mert asztmatikus fájdalmak gyötörték s ez az utóbbi súlyosbodott. De az apai szív mintha sejtette volna, hogy a fiával valami történt, mindig fia után érdeklődött. Állapota azonban mind rosszabba fordult, úgy, hogy az orvosok azt ajánlották, hogy menjen Bukarestbe s vétesse fel magát egy kórházba. Angelovici, midőn megérkezett Bukarestbe összetalálkozott egy régi barátjával, aki az újságok útján tudott a fiának tragikus öngyilkosságáról s ez apának sietett részvétét kifejezni. Mint a villámcsapás úgy érte a szerencsétlen apát a hír. Elment egy rokonához s ott felakasztotta magát.

— **A brassói pénzhamisító banda ügyében.** Hetekkel ezelőtt beszámoltunk annak a pénzhamisító bandának az üzelméről, amelyik Borbély Antal brassói közsörüs és késes mester vezetése alatt üzte vakmerő műveleteit. A nyomozást illetőleg most szenzációs fordulat állott be. A brassói rendőrség ugyanis, a marosvásárhelyi vizsgálóbíró távirati megkeresésére letartóztatta özvegy Kachler Ottóné, a nemrég elhunyt és pénzhamisításért több ízben büntetett ötvös-mester özvegyét és szigorú rendőri őrizet alatt Marosvásárhelyre szállította. Erős a gyanu, hogy Kachlernének nagy része van a pénzhamisításban és hogy ő a cél tudatában bocsájtotta a férjétől reá maradt és a pénzhamisításhoz szükséges eszközöket a banda rendelkezésére. Kachlernének nyolc kiskorú gyermeke maradt anyai őrizet nélkül Brassóban.

Kérje ingyen

és bérmentve magyar nyelvű, gazdagon illusztrált főárjegyzéket, 3000-nél több rajzzal, mindennemű nikkell-, ezüst- és aranyórák, valamint mindennemű szőlő arany és ezüst áruk, hangszerek, acél- és bőrárak stb.-ről eredeti gyári árban

Nikkel remontoir óra	K 3.-
System Roskopf patent óra	K 4.-
Svájci ered. syst. Roskopf pat.	K 5.-
Bejegyzett „Sas Roskopf” nikkell remontoir	K 7.-
Ezüst rem. óra „Glória” művel	K 8.40
Ezüst rem. óra dupla fedéllel	K 12.50
Ebresztóra K 2.90 Konyhaóra	K 3.-
Schwarzwaldi óra K 2.80 Kukukóra	K 8.50
Minden óráért 3 évi írásbeli jótállás. Nincsen kockázat! Becserélés megengedve vagy a pénz vissza!	

Első órágyár Brűx.

KONRAD JÁNOS,

cs. és kir. udvari szállító
Brűx 1422. szám. (Csehország.)

Válasz.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Becsés lapjának a „Főispán beiktatás”-ról folyó hó 28-iki rendkívüli kiadásában megjelent értesítés Dr. Halász László meg nem hívását illető részére az alábbi nyilatkozatunk közreadását kérjük.

Azon állítást, hogy Dr. Halász Lászlónak a főispáni beiktatási ünnepségekre való meghívása a függetlenségi kört illette volna meg s azon vádat, hogy ezen tiszt elmulasztása következtében a függetlenségi kör Dr. Halász Lászlóval szemben „hálátlanságot”, vagy bármi más „az emberiség egyik elítélendő jellemvonása” tettét követte volna el, határozottan visszautasítjuk. Mert a függetlenségi kör mint testület ez időszert még senkivel szemben hálára lekötelezettnek nem érzi magát; másfelől, eltekintve attól, vitán kívül áll azon törvényen alapuló tény, hogy egy főispáni beiktatás csupán a vármegyei törvényhatósági bizottságnak és magának a főispánnak kisebb-nagyobb ünnepségek között megtartani szokott hivatalos ténykedése — és ezen hivatalos ténykedéshez és körébevonott ünnepségekhez csakis a törvényhatósági bizottságnak, vagy annak képviselőjének a vármegyei alispánnak van meghívási joga s ezt még a beiktatandó főispán sem gyakorolhatja az eskü letétele előtt.

Különben is a meghívásokat és egyéb intézkedéseket az alispán kezdeményezése folytán a törvényhatósági bizottsági tagok értekezlete állapította meg s annak kebeléből kiküldött bizottságok teljesítették.

Ezekből világos, hogy a függetlenségi kört meghívási jog éppen nem illette és elképzelhető, hogy mit mondana a főispán, alispán és törvényhatósági bizottság, ha akár a függetlenségi kör, akár más egyesület ily meghívásokkal, vagy bármely más illetéktelen ténykedéssel az ő hatáskörébe avatkoznék.

A fogarasi függetlenségi kör nevében:
Fogaras, 1907. augusztus 30-án

tisztelettel az elnökség

Balla Károly, **Szentgyörgyi József,**
f. k. elnök. f. k. jegyző.

Bocskor Ádám,
f. k. alelnök.

Mi, a közvélemény ítéletét tolmácsoltuk akkor, amikor azt közzétettük. S most is annak adunk igazat, mert a függetlenségi kör fenti véleménye szerint Széll József, mint főispán dr. Halász Lászlót mint politikust meg nem hívhatta az installációra, mert a főispánnak mindenféle politikai meggyőződéstől teljesen emancipálnia kell magát, sőt még inkább akkor, ha az a saját megyéje perifériáján van, neki semleges területen kell állania; a vármegye alispánja egy embert politikai meggyőződésből kifolyólag nem szokott meghívni a főispáni installációra, hanem csak hasonló állású, tehát közigazgatási testületeket. A kaszinó nem hívhatta meg dr. Halászt, sem a székely társaság, sem a temetkezési egyesület, de sem semmiféle más egyesület. A Fogaras és Vidéke szerkesztősége meglivhatta volna mint kollégáját, mint szerkesztőt. Tehát akárhogy csürjük-csavarjuk is a dolgot, oda lyukadunk ki, hogy mégis csak a függetlenségi körnek kellett volna dr. Halászt mint politikai elvtársát, volt jelöltjét meghívnia, természetesen nem mint a vármegye hivatalos-, hanem mint a saját, privát vendégét. Továbbá a fenti tiltakozásra egyáltalában nem volt szüksége a körnek, mert hiszen e rész végén ott volt: „de menti az, hogy bizonyára nem szándékosan tették.” Ezzel az eszmecserét befejezzük, semmiféle meddő vitatkozásnak helyt nem adván lapunkban ez ügyre vonatkozólag.

Közönség köréből.

Közös érdekek.

A magyar példabeszéd jól mondja: „Szemesnek áll a világ, — vaknak az alamszna.”

A folyó hó 20-án megjelent „Pénzügyi Közlöny” olvasásakor jutott a fentebbi példabeszéd eszembe, midőn olvastam, hogy azok a tisztviselők, kik lakpénz emelésért folyamodtak pénzügyminiszterhez, nem hiába kértek — kérelmök teljesítve lett.

Eger, Esztergom, Gyula, Igló, Kaposvár, Nagyenyed, Pápa, Sátoraljaujhely, Ungvár, Veszprém, Zalaegerszeg, Eszék, Keszthely, Varasd, Turócszentmárton és Susok városok, amelyek az eddigi III. osztályú polgári lakberről a II. osztályba mentek elő.

Ezen fenti városok lakosság számra nem is sokkal nagyobbak a mi Fogarasunknál, kivéve Eger, Kaposvár, Nagyenyed, Ungvár, Sátoraljaujhely és Eszék városokat, melyek méltán megérdemelték a magasabb osztályba való sorozást; — de kérdelem mi okból, mi jogon mehettek előre Gyula, Igló, Pápa, Zalaegerszeg, Keszthely, — no meg a kis Susok! Hiszen nem is megye székhelyek.

Ha ezen kis városkák megkapták a II. polgári lakbér osztályba való sorozást, kérdelem miért ne kaphatnánk meg mi, kik bizony kivétel nélkül reáfizetünk lakbéréinkre.

És ez nem is csoda! Az itteni háztulajdonosok, midőn látják, hogy városunkat lakja 6000 ember és ebből van egy csomó katonaság, a megfelelő tisztekkel, aztán főgimnázium, polgári leányiskola, egy nagy megyére szóló adóhivatal és oly nagy királyi járásbíró, a milyenhez hasonló a magyar szent korona országainak egész területén sincs még több más 4—5-nél. Nem is tekintve a tanfelügyelőséget, az állami tanítókat, az erdőhivatalt és a számvevőséget, — továbbá a vármegyei hivatalnokok szép számát — mondom nem is csoda, ha magasra emelik fel a lakbért, mert laknia kell csak ennek a tisztviselőnek, ha már a nagy piaci drágaság miatt enni tisztességesen nem is tud. Vannak még oly házigazdák is, kik magok is bérelt házban laknak, a tisztviselőnek albérlétekből kiadott szoba árából fizetik saját lakbőrüket.

Tisztelt Uraim! Kérdelem Önöket, akik a XI. rangosztálytól fel egész a VII. rangosztályig vannak sorolva, beleértve az igen tisztelt vármegyei tisztviselői kart is, hogy ki tudnak-e jönni a jelen: 360, 420, 480, 600 és 720 korona lakpénzből?

Bizony mondom, hogy nem!

Ezen célból tegyünk valamit, mert ten-

nünk kell és ha kopogtatunk beeresztenek, ha kérünk adnak, hiszen csak nem vagyunk lejjebb „Susoknál!”

Kecskésey Tivadar,
m. kir. p. ú. számtiszt.

Szerkesztői üzenetek.

Névtelen levelekre és cikkekre nem válaszolunk.

Dr. H. L. Cegléd. Megkaptuk és áadtuk. Köszönet és üdvözet!

H. A. Székelyudvarhely. A vers jött, valami prózát is kérnénk. Üdv!

Z. N. Tórcsvár. Nincs ott semmi ujság? Jó lenne, ha kapnánk valamit.

C. L. Zernest. Nem szabad a mézes-hoteket háborgatni? Miért nem kapunk híreket?

Sz. G. Nagyszeben. Vége a vakációnak, kezdődik a munka. Nem akad valami a ládafiában?

Ignotus, Fogaras. Hagyja csak kiforrni a dolgot, hej ráérünk arra még.

Igazmondó, Helyben: Az igazmondást sem szabad a tulságba vinni.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

THIERFELD DÁVID.

A legjobb fémtisztítószer

Kérjen csak **Globusz** fémtisztító kivonatot

Globusz fémtisztító kivonatot

Globusz védjeggyel a város csikban

Egyedüli gyáros: Fritz Schulz jun. r. Lipcse és Eger

mert sok roz utazás történik.

Kiadó lakások.

Honvéd-utcában, 5-ik szám alatti
uj ház; 4 szoba, téli- és nyári-
konyha, valamint az 1-ső szám
alatt levő kisebb lakás

**AZONNAL
kiadó.**

Bővebbet:
Zöldi József tulajdonosnál.

Uri lakások.

A Ferencz József főtér l. és
16. házszám alatt Fogarason.
Mind egyik lakás több kényel-
mes lakszobából konyha és
mellék helyiségekből áll. —

Folyó évi október elsőtől kiadó.

Tudakozódhatni:

THIERFELD LIPÓT
tulajdonosnál.

Kereskedelmi könyvvitel,
magyar és német levelezésre
ajánkozik egy szakavatott mérlegképes

KÖNYVVEZETŐ

naponta 2 órai fog-
lalkozásra helyben.

Címe megtudható e lap
= kiadóhivatalában. =

Csemege-

és

gyógyszőlőt

legnemesebb fajokban szállit 5 ki-
lós postaládákban szakszerűen
csomagolva 3 korona 70 fillérért
bérmentve, utánvét mellett

Frankl és társa

szőlő- és gyümölcskivitel
Versecz (Temes m.)

Ajánlom a n. é. közön-
ség b. figyelmébe a leg-
jobb hirü

Dréher Antal-^{fele} kőbányai sört.

Főraktár Fogaras és
környéke részére

Járos I. cégnél

Kapható még Fogarason:
Chiba F. Károly cukrász-
dájában és özv. Goldberger
Sámuelné üzletében.

Csemege-szőlő,

csakis elsőrendű nemes fajok, pos-
takosaranként 2.80 kor., 100 kg.
vételnél 40 kor. Csemege alma és
körte postakosaranként 2.40 kor.
100 kg. 24 koronától feljebb. Gö-
rög és sárga dinya 100 kg. 10 kor.
turkesztán és ananász 32 kor., pos-
takosaranként 2.40 kor. Vasuti
rendelést csakis előleg beküldés-
sel szállit:

SZABÓ 195.

gyümölcskivitele CSONGRÁD.

Visszelárusítók kerestetnek!

Harisnya nélküli petroleum izzóvilágítás!

5% olaj megtakarítás.

Korommentes!

Szagtalan!

Robbanásmentes!

Eltörhetlen!

Lámpaátalakítás fölösleges.

10" = 1 Kor. 75, 14" = 2 Kor. —, 16" = 2 Kor. 30.

Utánvét és postadíjmentes!

Átnézet díjtalanul!

Petroleum-Glühlicht-Industrie Kronach

(B A Y E R N.)

Visszelárusítók kerestetnek!

KITÜNŐ FAJ

csemege-szőlőt

5 kg. postaküldeményt szállit
4 korona 20 fillérért

DARVAS MIKSA szőlőkivitele

DEBRECZEN.

Rum és legfinomabb likör
előállításához küld uta-
sitást ingyen

WATTERICH A.

Budapest, VII., Dohány-utca 5.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Budapest, Váci-körút 63,

Által a legjutányosabb árak mellett ajánltatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-
rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők,
boronák,

szorvetőgépek, Planet jr. kapálók,

szecskaavágók, répvágók, kukorica-morzsológok, darálók
örlömalmok, egytetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

NINCS GÁPEZET!**CSEPPFOLYÓS GÁZ**

Palackban készen szállítjuk

**Legszébb
világítás!**

Bárhol alkalmazható!

VESZÉLYTELEN.

Kezelést nem igényel!

Díjtan felvilágosítást ad:

Cseppfolyós gázgyár

Czinkota (Budapest).

Van szerencsém a n. é. amatőr-fényképész
közönség b. figyelmét felhívni az újonnan
berendezett

• fényképészeti •
CIKKEKKEL

dusan felszerelt nagy raktáramra, hol
mindennemű kelléket

a legjobb minőségben
és a legolcsóbb árak

mellett lehet beszerezni.

Szives pártfogását kérve, maradok
kiváló tisztelettel

Thierfeld Dávid.**Csemegeszőlő
és dinya**

naponta friss küldemény a leg-
kitünőbb fajokból a legolcsóbb
napi árban kapható

THIERFELD LIPÓT

nagykereskedőnél, FOGARASON.

**Törekvő emberek
figyelmébe!**

T. Szücs Mihály és Tsa

cég Nagyváradoson, füzes fatelep 3. sz. alatt

ajánlja új alakú és igen célszerű törvényesen védett

— saját rendszerű hornyolt —
cement tetőcserép kézi gépeit,

cement és homok keverékből előállítandó igen szilárd tetőcserép gyártására, mely által homokos vidéken, vagy homokos folyó közelében kevés befektetéssel **NAGY JÖVEDELMEZT BIZTOSÍTÓ ÜZLET LÉTESÍTHETŐ.** — Nagybbr mennyiségű üzleti gyártáshoz gépeinkkel társul is elmegyünk.

Építésszek és uradalmak saját használatra is gazdaságosan gyártathatják, mivel a gépek hordozhatók és bárhhol felállíthatók, az üzlet bekezdésére legalkalmasabb az őszi idő.

Kérjük mielőbb érdeklődni bővebb értesítést személyesen vagy levél útján fenti cégtől beszerezni sziveskedjék, hol a gyártás módja a kész cserép és az azzal eszközölt tetőfedés is megtekinthető.

Száraz bükk-tüzifa.

Addig, míg a készlet tart augusztus hótól kezdve két hónapon át Grid községből szállítva ölenként 28 koronával, míg ellenben Strezakercisoráról egy tiz tonnás vasuti kocsi rakomány, mely 5 1/2—6 öl jóminőségű száraz bükkfát tartalmaz, 146 koronával készpénzfizetés mellett házhoz szállítva kapható.

Ezen idő eltelte után a vételár nagyobb lesz.

Ugyanezen tűzifa kapható helyi raktáromon ölenként 28 koronával, félölenként és kevesebb mennyiségben is (Czinege Imre ur telepen, vasut-utca).

Megrendelések eszközölhetők vagy e lap szerkesztősége útján, vagy pedig Neumann Izsák urkereskedésében (Fogaras, Hid-utca).

Barbat G. János,
Felsőucsán.

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságu Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Portland-Cement-Gyár
Brassóban.

Fogarasra kapható: Gebauer W., Schul H. és Thierfeld L. urak kereskedésében.

Ny. Thierfeld Dávid könyvnyomdájában, Fogarasra.